

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 82/09-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. S., K., zastúpeného advokátkou JUDr. T. V., K., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Obo 147/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 147/2007 potvrdením rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 10 Cb 528/2000-166 zo 16. októbra 2006 vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania p o r u š i l právo Ing. J. S. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Obo 147/2007-202 zo 16. októbra 2008 z r u š u j e v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 10 Cb 528/2000-166 zo 16. októbra 2006 vo výroku o náhrade trov

prvostupňového konania, ako aj vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania, a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Ing. J. S. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 245,70 eur (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov), ktorú j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. T. V. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Ing. J. S. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 82/09-10 z 12. februára 2009 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3 Obo 147/2007.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním z 20. apríla 2009 a tiež najvyšší súd vo vyjadrení z 15. mája 2009 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca požadoval od A. D. (ďalej len „žalovaná“) zaplatenie sumy 200 000 Sk z titulu zadosťučinenia z dôvodu konania

žalovanej, ktoré malo charakter nekalej súťaže. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Cb 528/2000-166 zo 16. októbra 2006 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi 100 000 Sk istiny, pričom žaloba vo zvyšku bola zamietnutá. Žiadnemu účastníkovi nebola priznaná náhrada trov konania. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu odvolanie tak vo veci samej (v súvislosti s nepriznaním zvyšných 100 000 Sk), ako aj pokiaľ ide o náhradu trov konania. Nepriznanie náhrady trov konania považoval za neakceptovateľné preto, že výška požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia bola vecou úvahy súdu, a nie exaktného zisťovania ujmy, ktorú mal sťažovateľ konaním žalovanej utrpieť. Vzhľadom na to, že výška plnenia závisela od úvahy súdu, mal krajský súd správne rozhodovať o náhrade trov konania s použitím ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, čo sa však nestalo, lebo krajský súd rozhodol o nepriznaní náhrady trov účastníkom konania na tom základe, že každý z nich bol v spore iba čiastočne úspešný, a to v rovnakom pomere. Odvolanie proti rozsudku krajského súdu podala aj žalovaná, ktorá nesúhlasila so záverom, že porušila zákon, a preto nebola ochotná zaplatiť prisúdenú čiastku 100 000 Sk. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 147/2007 zo 16. októbra 2008 bol rozsudok krajského súdu potvrdený. Sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v sume 16 743 Sk a žalovaná bola zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 12 710 Sk, a to v oboch prípadoch na účty právnych zástupcov účastníkov konania.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd rozhodol o náhrade trov prvostupňového, ale aj odvolacieho konania v rozpore s ustanovením § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, čím došlo zároveň aj k porušeniu označeného článku dohovoru. Výška primeraného finančného zadosťučinenia, priznania ktorej sa vo veci samej sťažovateľ domáhal, bola vecou zvažovania všeobecných súdov, pri ktorom tieto brali v úvahu zisťované skutočnosti a následne ich dôkladne vyhodnotili. Tak potom vlastnou úvahou dospeli k výške zadosťučinenia, ktorá predstavovala polovicu sumy požadovanej sťažovateľom. Napriek tomu ani krajský súd, ale ani najvyšší súd neaplikovali pri rozhodovaní o náhrade trov ustanovenie § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ale ustanovenie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd odôvodnil právnu kvalifikáciu náhrady trov konania iba tak, že rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od

„špeciálnej“ úvahy súdu, pričom nijako nevysvetlil, čo myslel pod pojmom „špeciálnej“ úvahy, hoci táto nie je nikde v zákone definovaná. Vo vzťahu k náhrade trov odvolacieho konania použil najvyšší súd ustanovenie § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pričom priznal náhradu trov sťažovateľovi v sume 12 710 Sk a žalovanej v sume 16 743 Sk. Prakticky to znamená, že po vzájomnom započítaní oboch povinností by mal sťažovateľ zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v sume 4 033 Sk, hoci aj najvyšší súd dospel v merite veci k záveru, že žalovaná porušila zákon.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označeného článku dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 3 Obo 147/2007 s tým, aby bol rozsudok zo 16. októbra 2008 zrušený vo výroku o nepriznaní náhrady trov prvostupňového konania sťažovateľovi, ako aj vo výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v sume 16 743 Sk.

Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 8/09-19 zo 7. apríla 2009 doručeného ústavnému súdu 15. apríla 2009 vyplýva, že predmetom sťažnosti je interpretácia procesných ustanovení, ktorá je predovšetkým úlohou všeobecných súdov. V predmetnej veci to platí o to viac, že ide o procesné ustanovenie, v ktorom sa hneď dvakrát prejavuje právna úprava, ktorá nedáva súdu jednoznačný a presne definovaný príkaz, ako má rozhodnúť, ale dáva mu pomerne široký priestor na úvahu o tom, akým spôsobom premietne do rozhodnutia o trovách konania nielen výsledok rozhodnutia vo veci samej, ale aj ostatné okolnosti, ktoré predchádzali a viedli k rozhodnutiu (§ 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku dostatočne vysvetlil, prečo považuje rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách konania za vecne správny, a odôvodnil aj vlastné rozhodnutie o trovách odvolacieho konania. Treba pripustiť určitú diskutabilnosť jeho argumentácie, ako aj spôsob formulovania výroku o trovách konania. V konečnom dôsledku je však jeho výsledkom rozhodnutie, ktoré sa nie veľmi líši od štandardného rozhodovania o trovách v obdobných procesných situáciách (nepriznanie trov účastníkom v konaní, kde mali len čiastočný úspech). Aplikácia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku tam, kde rozhodnutie závisí od úvahy súdu, má svoje limity. Inak by sa pri uplatňovaní práva na plnenie, ktorého výška závisí od úvahy súdu, do rozhodnutia

o trovách konania nemohol premietnuť ani výrazný neúspech žalobcu majúci pôvod v tom, že žalobca uplatňoval plnenie v neprimeranej a zjavne nadsadenej výške. Napriek tejto výhrade nemožno kvalifikovať závery najvyššieho súdu za zjavne neodôvodnené ani arbitrárne. Postupom najvyššieho súdu nebolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto prichádza do úvahy sťažnosť zamietnuť.

Sťažovateľ podaním z 20. apríla 2009 doručeným ústavnému súdu 27. apríla 2009 uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia advokátkou v celkovej sume 245,70 eur.

Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie a ďalšie písomné podania sťažovateľa a najvyššieho súdu aj žalovanej s tým, aby sa aj ona mohla vyjadriť vo veci samej, keďže rozhodnutím ústavného súdu môže byť dotknutá vo svojich právach. Žalovaná túto možnosť nevyužila a vyjadrenie nepodala.

II.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 147/2007 zo 16. októbra 2008 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 10 Cb 528/2000-166 zo 16. októbra 2006, pričom sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v sume 16 743 Sk a žalovaná bola zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 12 710 Sk. Podľa názoru najvyššieho súdu odvolania sťažovateľa a žalovanej nie sú dôvodné. V súvislosti s priznanou výškou primeraného zadost'učinenia, proti ktorej sa odvolali obaja účastníci, je potrebné uviesť, že nárok na primerané zadost'učinenie je nárokom objektívnym, ktorý nie je viazaný na naplnenie akýchkoľvek subjektívnych podmienok, a je kompenzáciou za nevyčísliteľné straty, ktoré postihnutý utrpel. Je vyrovnaním ujmy a určitou sankciou za konanie majúce charakter nekalej hospodárskej súťaže. Primeranosť v peniazoch vyjadreného zadost'učinenia netreba (ani nemožno) preukazovať tak, ako výšku škody alebo bezdôvodného obohatenia. Zadost'učinenie by malo zodpovedať povahe spôsobenej ujmy. V prerokúvanej veci zásah

do nemateriálnej sféry mal u sťažovateľa dôsledky v jeho majetkovej sfére, pretože bol nútený upustiť od organizovania zamýšľanej akcie. Vzhľadom na už uvedené kritériá treba považovať výšku primeraného zadosťučinenia stanovenú krajským súdom za správnu. Pokiaľ ide o náhradu trov prvostupňového konania, sťažovateľ sa neuspokojil s rozsudkom krajského súdu, ktorý vzhľadom na výsledok sporu náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov nepriznal. Podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Sťažovateľ bol úspešný v 50 % sporu (uplatnil si nárok na zaplatenie 200 000 Sk a krajský súd žalobe vyhovel v sume 100 000 Sk). Neúspech sťažovateľa predstavuje presne polovicu, nie je nepatrný, a keďže rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku ani od špeciálnej úvahy súdu, krajský súd postupoval správne, keď aplikoval ustanovenie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a žiadnemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal. Odvolanie podali tak sťažovateľ, ako aj žalovaná. Keďže najvyšší súd rozsudok krajského súdu v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil, účastníci neboli v odvolacom konaní úspešní, a preto je každý z nich povinný nahradiť úspešnému účastníkovi trovy odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Účastníci uplatnený nárok na náhradu trov odvolacieho konania správne vyčíslili vo svojich písomných podaniach, pričom sťažovateľ požadoval celkom 12 710 Sk a žalovaná sumu 16 743 Sk.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo(...) prejednaná(...) súdom(...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch(...)

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

Podľa § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). V čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj zákonná úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku určuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na

súdnou ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania za predpokladu, že taký účastník konania bol úspešný, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní (m. m. II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08).

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že uvedené právne východiská sa vzťahujú na obe označené práva (IV. ÚS 147/08).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že najvyšší súd pri rozhodovaní o náhrade trov prvostupňového konania postupoval v rozpore so zákonom, keď aplikoval namiesto ustanovenia § 142 ods. 3 ustanovenie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. V súvislosti s náhradou trov odvolacieho konania použil ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a na náhradu trov odvolacieho konania zaviazal tak sťažovateľa, ako aj žalovanú, hoci v merite veci dospel k záveru, že žalovaná porušila zákon.

Podľa názoru najvyššieho súdu sú síce argumenty odôvodnenia rozsudku diskutabilné, rovnako ako aj formulácia výroku o trovách konania, no v konečnom dôsledku sa rozhodnutie veľmi nelíši od štandardného rozhodovania o trovách v prípadoch čiastočne úspešných účastníkov konania.

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým konštatovať, že zo skutkového hľadiska sa javí medzi účastníkmi konania ako nesporné, že v prvostupňovom konaní bol sťažovateľ úspešný v polovičnom pomere, keďže z uplatnených 200 000 Sk mu krajský súd prisúdil 100 000 Sk. Vo zvyšnej časti jeho žalobu zamietol, teda v polovičnom pomere bol neúspešný. To isté sa vzťahuje z hľadiska vzájomného pomeru úspešnosti a neúspešnosti aj na žalovanú.

Všeobecným zákonným pravidlom (*lex generalis*) upravujúcim náhradu trov občianskeho súdneho konania v prípadoch, keď mal účastník konania vo veci úspech len čiastočný, je ustanovenie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tohto ustanovenia všeobecný súd náhradu trov alebo pomerne rozdelí, alebo vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Z ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vyplývajú tri špeciálne skutkové podstaty, v prípade ktorých musí byť posúdenie náhrady trov konania u účastníka, ktorý mal vo veci iba čiastočný úspech, odlišné od všeobecného pravidla vyplývajúceho z § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ide o prípady, ak (a) mal účastník neúspech v pomerne nepatrnej časti, (b) rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, (c) rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu.

Ustanovenie § 142 ods. 3 treba v pomere k ustanoveniu § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku považovať za *lex specialis*, pričom vo vzájomnom vzťahu týchto dvoch ustanovení platí všeobecné pravidlo, podľa ktorého špeciálna úprava má prednosť pred všeobecnou úpravou (*lex specialis derogat legi generali*).

Sťažovateľ tvrdí, že v danom prípade výška plnenia závisela od úvahy súdu. Z rozsudku najvyššieho súdu naproti tomu vyplýva, že podľa jeho názoru výška plnenia nezávisela „od špeciálnej úvahy“ súdu. Najvyšší súd zároveň v rozsudku konštatuje, že primeranosť v peniazoch vyjadreného zadosťučinenia netreba (ani nemožno) preukazovať tak, ako výšku škody alebo bezdôvodného obohatenia. Zadosťučinenie by malo zodpovedať povahe spôsobenej ujmy.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom uplatňovaný nárok vo veci samej v konaní pred všeobecnými súdmi je takej povahy, že posúdenie jeho výšky záviselo jednoznačne od úvahy súdu. Prichodí totiž súhlasiť s najvyšším súdom v tom, že netreba a ani nie je možné výšku takéhoto nároku exaktne preukazovať. Zadosťučinenie by malo zodpovedať povahe utrpenej ujmy, čo je (pri absencii exaktnejších kritérií) vecou posúdenia všeobecného súdu.

Pokiaľ za uvedenej situácie posúdil najvyšší súd otázku náhrady trov prvostupňového konania v zmysle § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, postupoval v rozpore so zákonom, pretože správne mal túto otázku posudzovať v zmysle § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Tým sa natoľko odchyľil od znenia dotknutých ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam. Jeho rozhodnutie o náhrade trov prvostupňového konania je teda arbitrárne. Zároveň to znamená, že v otázke náhrady trov prvostupňového konania došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Už len na doplnenie argumentácie možno uviesť, že najvyšším súdom použitá formulácia, podľa ktorej výška plnenia nezávisela od „špeciálnej úvahy“ súdu, nemá oporu v zákone, pričom najvyšší súd sa ani nepokúsil bližšie vysvetliť, čo má „špeciálna úvaha“ znamenať.

Odlišná je situácia, čo sa týka tej časti rozsudku najvyššieho súdu, ktorou boli sťažovateľ a žalovaná zaviazaní vzájomne si nahradiť vzniknuté trovy odvolacieho konania.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa názoru sťažovateľa to nie je správne, keďže žalovaná podľa záverov v merite veci porušila zákon.

V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné zo skutkového hľadiska konštatovať, že v odvolacom konaní boli tak sťažovateľ, ako aj žalovaná v merite veci v plnej miere neúspešní. Najvyšší súd totiž nevyhovel ani sťažovateľovi, ktorý požadoval prisúdiť zvyšných 100 000 Sk, ale ani žalovanej, ktorá nechcela zaplatiť ani krajským súdom prisúdených 100 000 Sk. Keďže obaja boli v odvolacom konaní neúspešní, najvyšší súd právom posúdil otázku náhrady trov podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Toto ustanovenie totiž vyjadruje všeobecné pravidlo rozhodovania o náhrade trov konania vo vzájomnom vzťahu medzi plne úspešným a plne neúspešným účastníkom. Za danej situácie nebolo možné posudzovať náhradu trov odvolacieho konania podľa špeciálnej úpravy § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, keďže jednou z podmienok aplikácie tohto ustanovenia je aj to, že účastník mal vo veci úspech čiastočný. Táto podmienka nebola v odvolacom konaní naplnená ani u sťažovateľa, ale ani u žalovanej.

Možno urobiť záver, že nedošlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa podľa dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu o náhrade trov odvolacieho konania (bod 4 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3 Obo 147/2007-202 zo 16. októbra 2008 v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 10 Cb 528/2000-166 zo 16. októbra 2006 vo výroku o náhrade trov

prvostupňového konania, ako aj vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom bude povinnosťou najvyššieho súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

Treba poznamenať, že ústavný súd musel zrušiť popri výroku o náhrade trov prvostupňového konania aj výrok rozsudku najvyššieho súdu týkajúci sa náhrady trov odvolacieho konania, a to na vzdor tomu, že týmto výrokom nedošlo k porušeniu označeného práva, ale aj napriek tomu, že sťažovateľ žiadal zrušiť iba tú časť výroku o náhrade trov odvolacieho konania, ktorou bol on sám zaviazaný zaplatiť žalovanej sumu 16 743 Sk. O trovách odvolacieho konania možno totiž rozhodovať iba v záverečnej fáze odvolacieho konania, teda až potom, ako najvyšší súd rozhodne o trovách prvostupňového konania. Navyše sa nedá vylúčiť, že sa rozsah trov odvolacieho konania zmení (napr. podaním písomného vyjadrenia niektorým z účastníkov v ďalšom priebehu odvolacieho konania). Ide teda o výrok, ktorý je v naznačenom zmysle závislý od ukončenia prvostupňového konania.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte dodáva, že po zrušení označených výrokov rozsudku najvyššieho súdu vrátil vec v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie aj napriek tomu, že sťažovateľ o to nežiadal, keďže z citovaného ustanovenia § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde vyplýva takáto jeho právomoc.

Právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia v sume 245,70 eur.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi celú požadovanú sumu 245,70 eur, a to za dva úkony právnych služieb v roku 2009 (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť) po 115,90 eur, ako aj režijný paušál dvakrát po 6,95 eur (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2009